

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СУХОГО

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIV.

Ч. 170.

Джерзі Сіті, Н. Дж., четвер, 23-го липня 1936.

VOL. XLIV.

No. 170. Jersey City, N. J., Thursday, July 23, 1936.

THREE CENTS

ПОБОЮЮТЬСЯ ЗА АМЕРИКАНЦІВ В ЕСПАНІЇ

ВАШИНГТОН. — В Еспанії шалє горожанська війна. Щоб охоронити американські горожан, евентуально забрати їх звідти, американський уряд вислав на еспанські води два військові кораблі: Оклагому і Квінсі. Справді досі ні одному американському горожанові в Еспанії не сталося нічого злого, всеж таки уряд уважав за відповідне ці міри підняти.

НАРАДЖУЮТЬСЯ НАД ЗИМОВОЮ ПОМІЧКОЮ БЕЗРОБІТНИМ.

ОЛБАНІ. — Тут відбулася конференція міських посаджених зі стейту Нью Йорк. На ній нараджувалися над питаннями помочі безробітним у часі наступної зими. Конференція видала остерогу, в якій говорить, що в той час, коли федеральні підмоги безробітним що місяця корчаться, потреби для безробітних під зиму будуть зростати. Затичні чинники, говорить пересторога, повинні заздалегідь застановитися над цим положенням.

КОМІСІЯ ДЛЯ РОЗСЛІДУ КОМУНІЗМУ.

ОЛБАНІ. — Стейтова легіслатура в Олбані о-статочно затвердила назначення спеціальної комісії для розсліду комуністичної діяльності в Нью Йорку. В тій цілі назначено вже відповідні особи, як теж призначено \$15,000 на покриття видатків, зв'язаних з цими дослідженнями.

ЩЕ ДОШКУЛОЄ ПОСУХА.

ШКАГО. — Хоч упродовж останніх двох тижнів східні і центральні стейти відітнули трохи від кукурудзяного пося, спека і посуха розповсюджуються наново. Ціна за кукурудзю досягла найвищого рівня: 91½ цента за бушель. Кажуть, що цьогоріч на посуху накоїла більше шкоди в ліборобстві, ніж у 1934 році. Крім того вмерло від спеки понад 5,000 осіб. Потіхою може бути хіба те, що на опустілих ланах згинула теж усяка комашина, головню саранча, що є теж шкідливою язвою, з якою мусить боротися вся рістня. Лиш денед залишилися кактуси. З цих околиць тепер зовсім забирають фармерів та переселяють їх в інші сторони.

ЗВИВАОТЬ НАЙБІЛЬШУ ФАБРИКУ НА СВІТІ.

БОСТОН. — У Менчестер, Нью Гемпшир, розпочали ліквідацію найбільшої бавовняної фабрики на світі, Емоскіт. Ця фабрика колись представляла вартість \$25,000,000. Внаслідок депресії кілька літ вона працювала зі страстою одного мільона доларів річно, аж поки її зовсім не припинили. Цьогоріч на новий теж накоїла їй багато шкоди. Потрібно було ще \$10,000,000, щоб її наново відітнути. А на це не було грошей. Вслід за тим заряд компанії зголосив банкрутство і тепер її звивають.

ХМАРОЛОМИ В ЧІЛЄ.

САНТІАГО (Чіле). — В Чіле (держава в Полудневій Америці) в кількох місцях обірвалися хмари і занесли великі шкоди. Деякі шляхи зовсім знищені. Багато поїздів повискакували з шин. Великі площі з посівом знищені. Згинули теж багато людей. У деяких містах повині сполохалися батари та покидали труни. Знищила теж водопроводи. Вслід за тим появляються різні епідемічні недуги.

ПОКІНЧИЛИ СТРАЙК У КЕМДЕНІ.

КЕМДЕН (Н. Дж.). — Бурливий страйк у радіовій фабриці (Н. Дж.). — Бурливий страйк у радіовій фабриці, нарешті покінчився. Страйкарі прийняли його з виявами великого задоволення. Назагал беручи, страйк виграла робітники. Компанія згодилася узяти їх юцію, як теж засадничо прийняла всі домагання. Подробиці умови має виробити спеціальна, вибрана в тій цілі, рада.

КИТИ НЕ ВСТУПИЛИСЯ З ДОРОГИ.

НЬЮ ЙОРК. — Корабель "Беренгарія", що їхав до Європи, наїхав на стадо китів у числі 30 до 35 штук. Своїми величезними тілами вони заступили шлях для корабля і не хотіли вступитися з дороги. Капітанові не лишилося нічого іншого, як повернути вбік та лишити китів у спокою.

РАХУЮТЬ КУРЯТКА.

ВАШИНГТОН. — Департамент хліборобства рішив обчислювати всі курки, курята і скільки фармерів, що займаються плеканням дробу. Таких фармерів є в Америці коло 6,000,000. Статистичні дані про скількість курей і яєць допоможуть їм організуватися, скільки треба плекати курей, щоб заріядити не обнижити ціни. Департамент обчислює, що нині в Америці є коло 400,000,000 курок, з яких кожна зносить біля 90 яєць річно.

ЗА ЗНЕВАГУ ПІЛСУДСЬКОГО.

Перед городським судом у Ковлі став о. Сергій Кострицький, український правослашний парох села Осмигови, ковельського повіту, під закидом зневаження марш. Пілсудського. Обвинувачував його в ролі свідка прав. святих. о. Іван Симонович. Розглянувши справу, суд засудив о. Кострицького на 200 зл. тривни та 20 зл. судових коштів.

ТРАГІЧНА ПРИГОДА ТУРИСТІВ.

В Татрах біля Закопаного пошуки під венір в однім ярі жіночий голос, що відкивав на поміч. Далеко на ледоїм збіччі побачили людську руку, що давала знаки. Виртулося в темноту, яка витривала в те місце, знайшла опівночі туристку, що лежала на снігу і кидкала на поміч. Кількадесят метрів від неї лежало тіло молодого мужчини безжиття. Був це 24-літній Альфред Кваснін, працівник спортової фірми з Бельська, що вибрався був з нею на трудну туристичну вправу. Він виліз на скелю, з якої впаив кількасот метрів у пропасть і вбився. Вона теж зіснулася по ледовому узбіччю, але на щастя задержалася на снігу, звідки давала світляні знаки й оклики. Рятункові пологілля відставило її до туристичного захисту над Морським Оком.

ЗА ПІДПАЛ.

Перед судом присяжних у Станіславові відбулася розправа проти Мих. Далика і його сина Василя з Юрківки під закидом підпалу будинків Хайма Фогля та намагаючого вбивства бувшого віята Івана Татарина в Юрківці. Мих. Далика засуджено на 18 літ в'язниці, при застосуванні амністії на 12 літ, а його сина Василя застосуванні амністії на 9 літ. Василя Мойсея, субекта кооперативи з Юркова, якому закинули, що намовляв до підпалу, увільнено.

ЖЕРТВИ ДНІСТРА.

До Маріямполя приїхали коло 50 питомців римо-католицької семінарії у Львові. В неділю по богослуженні чотири питомці пішли купатися до Дністра. Сіли на лодку, яка коли знайшлася на середній річці, лодка ввернула й усі чотири впали в воду. Два з них, а саме Казімеж Квилювський з Янова та Андрій Ютшенко зі Львова, потонули, а двох врятувано.

ВІДКИНЕНА КАСАЦІЯ.

У найвищому суді у Варшаві відбулася касаційна розправа 14 українців, яких окружний суд у Стрию засудив на карі від 6 до 8 літ в'язниці за зв'язку з експлозівним бомоніду хрестом у Верні, дов. Жиданів. Як відомо, від цієї експлозії згинув сільський поліцейський, що на вряках державної поліції викопував хрест, поставлений на місці де зловили Василя Біласа і Дмитра Данилишина. Найвищий суд відкинув адолющену касаційну і потвердив присудження сего суду.

КОСІВ МАТИМЕ ВОДОПРОВІДИ.

З ініціативи косівського староства проектуєть будову стіни водопроводів у Косові. Вже пороблено старання, щоб одержати позрібі кредити у відповідних банкових інституціях.

ОСУШУЮТЬ ДОЛИНУ КОРОПЦЯ.

В бучацькому повіті мають осушити долину ріки Коропець на просторі 800 гектарів. Виявляється проект робити.

ЛИЦАР СУФРАЖИСТОК.

У Лондоні помер у 63. р. життя Гарольд Гевіт, що мав за собою славу історіку в історії руху англійських суфражисток. У 1903. р. підчас великої кампанії суфражисток за виборче право він згодився згинуть під кінським копिताми на великих перегонах у Аског на те, щоб звернути увагу на пра, щоб засудити "Виборче право для жінок". Підчас великих перегонів у Дербі тридцять раніше кинувся під коня суфражистка Емілія Дейвісон з таким самим одяком і згинула. Через Гевіта, який кинувся під коня в таким самим наміром, кінь перескочив, ударивши його копитами у голову. Він дістав назву "лицаря суфражисток", але 33 роки свого життя вважав на герою і деякі вважали його за божевільного. Одні називали його божевільним уже тоді, коли він кинувся під коня для пропаганди.

СВЯТИЙ ПІТЛЕР.

У бретанській округі Кот Ді Нор відкрили у метричних книгах містечка Сен-Брієк цікаву помилку: син одного тамошнього селянина має ім'я Гітлера. Коли спитали батька, чому він так дивно назвав свого сина, той так само дивовижний відповів, що його дідо називався св. Гіларій. Слово "св. Гіларій" у французькій мові дуже подібне до "Гітлер" і урядовець, який так часто бачив це ім'я в газетах, записав "Гітлер", гадаючи, що є такий святий.

ЛЕТУНСЬКА КАТАСТРОФА.

Коло Вілянова (Польща) військовий літак летівся у коротяг, з якого летунові не вдалося вивести машини. Літак упав до озера Шільот. Кукарський, ударивши головою об воду, ударив собі кривобет і вгинув на місці.

КАНГУРИ ЗАМІСЦЬ ПОВІВ.

В австралійському місті Сідней завели моду ходити на вулиці не з псами, а з кангурами. Кангури страшенно дорогі: один кангур коштує так само, як 50 поів. Бо ці живістні вмирають. Кангур може оберегти людину не гірше, як пес, бо добре чує, легко приймається до людей і дуже сильний. Кангури в товаристві роблять дам на вулицях елегантні покищо дуже комічні враження. Бо відстрібують. Хто знає історію моди, вірить у те, що до кангурів вкинуть і в тих краях, де їх досі зовсім не було, і після кангурів може прийти черга на жиранфі.

М-РА Я. РАКА ПРИПІНИЛИ В ПРАВАХ.

Адвокатська палата припинила у правах адвоката м-ра Я. Рака, засудженого на 6 літ в'язниці у процесі за вбивство мін. Перацького.

ТУРКИ ЗРАДЛИ.

В щодній Туреччині, по всіх селлах і містах, які прикрашені прапорами, панує велика радість, бо Дарданелі знов опинилися під турецькою владою. Здемілітаризовану смугу вже запровадили турецькі війська влад з артилерією. В скорому часі зачнуть турки будувати нові укріплення.

ПОВАЖНИЙ ГРОМАДЯНИН ВЛОМНИКОМ.

При вул. Згода у Варшаві зловили при вломі Каз. Ковальського, що хотів обкрасти склеп. Показалося, що Ковальський має дім у Рембертові під Варшавою, де уходить за поважного і багатого громадянина. У Варшаві мав свою крівику, куди зносив крадені річи.

ШАХТЯРІ-ЛЮТЧИКИ В ДОНБАСІ.

Зі Стаїнська (Донбас) повідомляють: Майже всі шахти недалеко зорганізованого вугільного тресту "Куйбишев уголь" не виконують паянів видобуття вугля. Ніяких платні, загальні обвинувачення в саботажі — пише керівник тресту — викликають плинність робочої сили. За останні 4 місяці втекли з тресту 58 службовиків, в тому 10 дильомованих інженерів та 13 дипломованих механіків підприємства. Це витворило таку ситуацію, що мапр. на одній шахті взагалі нема ні одного інженіра ані керівника. Подібні новозорганізовані тресті "Кадіїв-уголь".

ЗАГАДОННЕ ВБИВСТВО.

Невідомий злочинець двійшов до хати Романа Корова в Романівці (пов. Терехова) і вистрілом з револьверу поклав його трупом на місці. Тло злочини невияснене.

ЛИЦАРСЬКИЙ АМАНТ.

У Новому Санчі склалася подія, що кинде світло на моральний рівень сумарної могоді. Станіслав Кумуркевич поварився зі своєю нареченою Аполонією Фаца і пробив її на вулиці. Коли вода розпалася, Кумуркевич дерепросив її пішов з нею на прохід над ріку Дунай. Знаючи шовище над дубокою водою, він несподівано трупив її до беріг і не дозволив вийти на беріг. Біда дівчини цілком просила його, щоб зміни досердився над нею, але він досердно ходив понад беріг і дівчина цілу ніч провела у холодній воді. Аж над раном, коли його зморив сон і він відійшов, дівчина вилізла в ріку. Жорстокого молодця потягнуло до судової відповідальності. Суд признав його вчинок нараженням молодської життя на небезпеку і асудив мстиного нареченого на 6 місяців в'язниці.

ГОТУЮТЬСЯ ПОШАНУВАТИ 60-ЛІТТЯ ГЕН. КУРМАНОВИЧА

ВІДЕНЬ. — У ріжних осередках української іміграції, головню в Чехословащині, вже започатковано святкування 60-літніх заслуженого військового діяча і бувшого міністра військових справ З.У.Н.Р., генерала Віктора Курмановича. У Відні засновано за починням академічного товариства "Січ" спеціальний ініціативний комітет, що займається цим ювілеєм ген. Курмановича, підготує концерт та переведить грошеву збірку на ювілейний дар для ювілята, як знак пам'яті нації про його заслуги в добі наших визвольних змагань. Головою комітету є д-р Остан Грицай, а секретарем д-р Павло Маценко.

ПІЛСУДСЬКИЙ І ПОЛЬСЬКІ КОНСЕРВАТИСТИ.

ВАРШАВА (Польща). — Мачопис "Бунт Любомірський", провідник польських консервативних кол, з маршалом Пілсудським, що хотів наклонити консервативів до співпраці з урядом. Послужання відбулося в палаті генерального штабу в другій годині вночі. Всюди, де тільки ступили Любомірський і його товариші, було повно жандармів, які провірювали раз-у-раз їхні панери. В розмові з Пілсудським взяв участь полковник Славек, держачи ввесь час руку в кишені, в якій очевидно був револьвер. На столі перед Пілсудським лежав бравчінг. Маршал очевидно побоювався замажу. Консерватистам сказав, що хоче опертися на правичі тому, бо там ще є найменше "юдей", що домагаються за службу вітчим — добре платних консервативних посад. Пілсудський запропонував консерватистам кілька посад воеводів, але Любомірський не міг знайти охочих і на ці посади. І так розвилася акція порозуміння між консерватистами і Пілсудським, чи там урядом.

В ЕСПАНІЇ ДАЛІ ЛЕТЬСЯ КРОВ.

ПАРИЖ. — Поправді офіційні комунікати еспанського уряду досить оптимістичні, бо подають, що населення перехилоється на сторону лівого уряду, але відомості, які привозять утікачі, вказують, що майже ціла північна Еспанія є в руках повстанців. І еспанське Мароко контролюють збунтовані військові частини. З Марока надсилають до Еспанії амуніцію літаками і допомагають повстанцям. Можна сказати, що по всіх містах Еспанії йде завязка боротьба. І гинуть люди по обидвох сторонах як не тисячами то сотками. В Мадрид, столицю кра, спалено минулої неділі 14 церкв, ніби тому, що по церквах поховалися фашисти і звідти обстрілювали розгорию "людового фронту". Торожанська війна полігоріла над всіх фронтах і обхопила всі верстви населення.

НЕМА ЩО ІСТИ І В ЩО ВЕРТАТИСЯ.

МОСКВА (Росія). — Американський кореспондент часопису "Ди Нью Йорк Таймс" доносить, що в Москві є мало поживи. По яїця треба йти аж на села. Картонель не достає. Каже, що винні цьому спекуляції і посуха. Не доставлено машин, що мали прийти з Америки і Німеччини для обробу сироватки і збільшення продукції поживи. Нема теж матерії. А обшени взагалі не можна дістати. Кажуть, що винуваті це все селяни і ті, що краще заробляють, бо їм тепер — краще поводитися!

В ЯПОНІ ВСЕ З ЦЕРЕМОНИЯМИ.

ТОКІО (Японія). — Як відомо, військовий бунт, який відітано в лютім проти "лібералів", що оточили мікада, закінчався тим, що тих "оборонців цісара і вітчизни" порозстріляно. Це була небувала в японській історії подія. Тепер цар буде перепрашувати "дубів предків" за те, що в армії були такі, що допустилися такої недобродності. Цар висупить як голова держави і як найвищий жрець, а релігійна церемонія має вказати народові, що ті, що підняли бунт з патріотичними мотивами, що ті патріоти не були. Церемонія вчинена проти фашистського руху, яким шоахонлювалися теж капіталісти, які зовсім не думали, що ліберали і комуністи, які виступили проти японської держави, опинюють природний розвиток японської нації.

ЕТИОПІ ДАЛІ ВОЮЮТЬ.

КАЙРО (Єгипет). — Доходять відомості з Етіопії, що етіопські частини заатакували столицю краю Адіс Абабу, які є в руках італійців. Та тепер падають в Етіопії дощі й годі говорити про якусь доважнішу воєнну кампанію. Це ведеться тільки відздова війна, на яку етіопці найбільше рахували.

"SVOBODA" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays. Owned by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee.

4 Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1914 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Вид. "Свобода": ВЕрген 4-0237. — Тех. У. Н. Союз: ВЕрген 4-1016. 4-0807.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

В Канаді належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

БЕЗРАДНА МОСКВА

Советський офіційний орган признає, що Гітлер здобув велику політичну перемогу. Іншими словами, стверджує, що не вдалося заохити Советів відокремити Німеччину, а тим самим ослабити її політично на міжнародній європейській шахівниці. Дійшло до дійсного зближення між Німеччиною й Італією, що означає, що подали собі руку італійські фашисти і німецькі нацисти, найбільші вороги комуністичної ідеології. Це правда, що з цього союзу не можна ще закласти про дійсну приязнь Італії з Німеччиною, бо цей союз може бути цілком певно зірваний у відповідну пору одною чи другою стороною і то — без обиняків. Та рідше факт, що Німеччина, що знайшлася в останній часі у дуже скрутному положенні на міжнародній полі, тепер стала відразу знову дуже важним чинником. Вона зашахувала Велику Британію до тої міри, що вона тепер дуже обережна в своїм зближенні до Франції, щоб не наразити собі Німеччині й Італії, що опинилися разом у протисовєтському таборі, себто в протилежному до цього, в яким знаходиться Франція.

Совети дали страшать Францію, що Гітлер візьметься зараз фортифікувати Рен. Вони страшать і Велику Британію, що Німеччина з Італією стануть їй тепер великою загрозою на Середземнім морі, бо й тамтуди Німеччина починає пхатися, ніби в доповідь Італії. Такою пропагандою хочуть вони довести до союзу між Францією, Советами й Англією, яким грозить Німеччина! Та ледви чи це Советам вдасться. Німеччина й Італія є теж за зближення з Англією і Францією, тільки вимагають від неї зривання з Советами. Це Совети знають. Тому беруться лякати їх планами Німеччини. Пишуть, що це вже справа найближчих літ, коли Австрія буде таки прилучена до Німеччини. Пишуть, що це скорше покінчиться справа з Данцігом і він готов теж бути прилучений до Німеччини, бо Польща не має навіть відваги ставити дійсний опір. Вони ще пишуть, що Німеччина готова упіймнутися і за півтретя мільонів німців, що живуть у Чехословащині, на самій границі Німеччини. Видвигаючи ці справи, Совети не згадують ні словом, що те все є не тільки в програмі Гітлера, але й кожного німецького патріота, що хотів би об'єднати всіх німців в одній німецькій державі. Але чи це тепер можливе і чи це станеться, то інша справа. Одначе Москва не розбирає цієї справи зі становища німецького народу, але має на увазі тільки свій інтерес. А тут, якби так кожний нарід зачав домагатися свого права, то щож тоді було б із Советами? Це Москва добре знає і тому така тепер безрадна стала, бачучи, як її вороги скріпляються, а вона слабне.

Я. Рудницький. І. ФРАНКО В СПОМИНАХ ЄФРЕМОВА

Сьогодні є ще багачко людей у нашому суспільстві, що безпосередньо жили й зустрічалися з Іваном Франком, а тим самим знали подробиці духового життя цього великого сина галицької землі. Зокрема цікаві спогади про нього наддніпрянських українців, бо їх вражальні речі, що на них око галичанина не реагувало з огляду на їх буденний галицький характер. Один із таких спогадів належить Сергієві Єфремову; опублікований він у малодоступному по цей бік Збруча збірнику Комісії Новітнього Українського Письменства ВУАН-у п. н. "Література" (Київ 1928 р.). Нас цікавить передовсім перша зустріч Єфремова з Франком у 1903 р. Отож після заборони українства в Росії в 1876 р. багатші й свідоміші українці з Наддніпрянщини підпомагали молодих людей у виїзді й побуванні в Галичині, щоб вони тут, в "Українському Письменстві", набравшись українства і заправившись у нього, верталися до громадської праці над Дні-

3 НАШОЇ ПОЕТИЧНОЇ ТВОРЧОСТІ В КАНАДІ

П. Божик.

Збірка поезій, яку в черги хочу обговорити в далішій статті, це о. Пантелеймона Божика "Канадійська Муза" (Йорктон, Саск., 1936). Вона прикрашена портретом автора та його ж "Словом до читача", яке о. Божик починає так: "За порадою деяких моїх приятелів я рішився видати отсімої поезії книжкою. Чи вони вдатні, я в те не вхожду, бо поезія подібна до морської глибини, якої ніхто зміряти не може". Даліж наш автор стверджує, що його поезії надихані — як і взагалі українська лірика — жалем і смутком з огляду на трагіку нашої національної долі та що й тому він у своїй збірці не багато сказав про Канаду. Вкінціж зазначає, що "було його гарячим бажанням підлати свої скромні поезії під українські стріхи для вжитку широкої української суспільності", бо вони, на думку автора "придадуться не лише для приватного читання, аде також для концертів на сцені, яка доволі убога в нові поетичні продукції" (ст. 6).

Як отже бачимо слова, з якими починаючи такі від того порівняння з морською глибиною, критичному читачеві, ще поки він зміг познайомитися з книжкою автора гаразд, не такто легко погодитися.

Я думаю, що такі вступні до традиційних у нас ліричних збірок — узагалі непотрібні. Бо якщо зібрані в ній вірші вдатні і заслуговують на увагу читаючої громади, то всякий інтелігентний читач зміркує це зовсім певно сам, і порозуміє все і без авторових коментарів. А якщо вірші невдатні, або хочби тільки нерівної вартості, тоді оте порівняння поезій автора з морською глибиною та його лобожне побажання їх для вжитку всієї суспільності, роблять на читача вражіння трохи надто самопевного перещипування зі сторони автора, нехай він на самім початку своєї твору і за-

стрічці коментує такою спосенньо наукою:

Нераз таке з бунтівником У життя буває. Значить владу і в хаосі Самий загине. (Підкреслення мое. — О. Г.)

Значить — наскільки прикладати автору казочку до реальних обставин життя тай то без виімку, "на всій землі", то всякий бунт це нерозум і злочин, а всяка влада — свята, всеодно, чи законна; вона, чи ні. І якщо воно за авторовою думкою так, то тоді властиво і всякий бунтарський порив з нашої сторони — отже й визвольний! — підпадав би під засуд, проголошений тут о. Божиком, бож нпр. чин Данлишна й Біласа це як-не-як бунтарський чин, а ляцька кормига в цім випадку це все-таки влада, отже в цілості відношення: дурні бики й мудрий газда. Отак у групі віршів "ріжного змісту", то аж при кінці книжки. Затех у групі "патріотичних" віршів — страх перестаріла ота етикета "патріотичний"! — на самім початку збірки, раз-у-раз зворушливі вигукі боевого характеру, начеб автор забув про ідеологію тихомірної покори, так недвозначно зарекомендовану нам у віршу про господаря і биків. Нпр.:

Пірни кайдани, та хрест скидай із себе, Бо доки його меш носити? Вибери і Дунай і Москву від зайдів, Щоб по давньому тобі жити... (ст. 13.)

Або: Гоніть, діти, з України Воробі шаблями, Нехай плаве з них червона У море ріками... (ст. 21.)

І таке інше, і подібне за потішаючим кличем "ще завітнеть сонце у наше віконце, буде вільна Україна" (ст. 25.). Але я питаюся, як нам тут з довір'ям ставитися до боевих закликів автора, коли він кілька сторінок далі змальовує всякий бунт поривом нерозумних биків, а тут без бунту, на жаль, ні Дунаю ні Москви — чому не Дніпру і Києва? — не відбереш ворогам, ні не проженеш їх шаблями з України! От вам і зразок яскравої ідеологічної суперечності, зв'язаної з авторовим поділом віршів на групи з такимто і таким "змістом". От Божик відмежує вірші патріотичного змісту від поезій релігійного змісту або побутового змісту так педантично і за окремими написами, як апікар свої есенції, не добачуючи притім,

що таке шуфлякування здебільша небезпечне для внутрішньої одностійності, характерності, а з цим і глибини даного літературного твору. І хіба не навчив нас Шевченко того, скільки шверть національного, суспільного, побутового і релігійного змісту може вложити й чудово об'єднати поет в одній і тійсамій поезії? Візьмим ось "Постаніє", або "Кавказ", або "Неофіти" — хібаж це не потрясають небом релігійні псаломи поневоленого народу?

Як сказано: Недостача внутрішньої глибини, глибини думки й почування в цій збірці, не дає нашому автору покищо змоги, витворити своїми малюнками скрізь ті настрої поетичної поваги й поетичної краси, які нас так чарують у справжніх поетів.

Правда — цілість нашої збірки перекоує нас про те, що автор добрий українець і щиро бажає добра своєму рідному народові та рідному краю, за яким тужить так, що та туга не дає йому гаразд побачити всієї краси Канади. Але в ділянці мистецької творчості воно вже так, що тут про осягнену вдатність твору не рішають особисті прикмети мистця та його добра воля дати публіці гарний твір, а передовсім і виключно його талант та його творча спромога. І зазначив я вже в моїй рецензії на твір о. Семчука, що поезія це не римована публіцистика, де поет зайвий раз має лементувати над тим, що Україна поневолена, і що вороги діють нам кривду і щонашим обовязком є ставати до бою. Це все ми вже знаємо від найстарших до наймолодших, і лементи прета на цю тему нам не цікаві. Затех важно й цікаво нам нині бачити в наших мистців пера, кисти, долота чи музики спроби нового, оригінального підходу до таких, уже в безлічі інших творів, порушуваних і розроблюваних тем про нашу національну трагедію і наше грядуче визволення. Почути від них нове слово і побачити в їх нові образи, шось, чого ми ще не чули і не бачили в нікого, щоб отак надихатись у поета новою силою як відгуком всеобновлюваної, невміручої життєвої спромоги народу. Я не перечу притім, бо такі вірші в о. Божика, як нпр.:

Всі наші замки пішли в руїни, Пусто в нашій столиці, З голуду пухнуть українські діти, Обжерті, білі голі. Всюди могили по нашім краю, Кричуть пімсти до неба, Тяжко неволю з рідної хати Вигнати, сину, треба... (З "Заповідь", ст. 26.)

та інші подібного характеру можуть у нашій праці для простого народу на еміграції придатися як своєрідні картинки нашого теперішнього положення. Але якщо тут і там у збірці о. Божика таким віршам треба признати хоч актуальну вартість, то скрізь там, де він намагається вийти поза шаблони патріотичних віршів і дати шось глибше, заміслив його не віначаються ще відповідним успіхом. Отак нпр. у наслідку Шевченкового "Думи мої" та Федьковичевого "Радуйся, Маріє", яких нашому автору краще було не писати, бо занадто нам відомі і дорогі є їх безсмертні прообрази, щоб ми вдовольнялись такими їх незугарними копіями, як тут. І таксамо і в релігійних віршах збірки, яких тон з боевим духом нашої епохи необеднаний гаразд. Затех усього там, де простодушна безпосередність думки і слова автора з природою гармонізує з темою, там наш поет дає найкращі річі в цій збірці, отже передовсім у частині шкільного змісту (ст. 117—139), в якій деякі віршіки з погляду на їх знаменито збережений дитячий тон просто захоплюють (нпр. "Рідна Школа"). Дуже цінною видається мені тут теж така спро-

ба малюнку дитини, як "Мала школярка" — не без ризику тонкої психології дівчинки — і шойно та частина дозволяє читачеві порозуміти обставину, що наскільки о. Божик і в інших, віршах намагається зберігати тон простодушної безпосередності, особливою формою наслідування народної пісні, то дає і тут гарні спроби, як ось "На чужині", "Три листи", "Сестри з чужини", а головю "Лист до Мами" з його просто Федьковичівським початком:

Ой піду я понад річку У зеленого гаю, По Канаді розглянуся, Вона чужий край. Ой возьму я білий папір, Золоте перце, Та напишу до мамуні Хоч одно слово... (ст. 72.)

І тому радив би я шан. авторові — як землякові Федьковича! — зі щирої душі, не піддаватися дуже небезпечним впливам Шевченка і Франка, і не настроювати своєї ліри на тон силуваних деклямацій та мудровань на міру пророчих котортів, а надихуватися духом і строем народної пісні, для якої добачуємо в нашій збірці багато творчого зрозуміння, і під свідомим впливом контролю о. Божик міг би може з успіхом узятися і до більших річей, епічного характеру з життя нашої еміграції в Канаді! Бо слушно писав мені недавно мій дорогий учитель, проф. Іван Боберський — якого особі о. Божик присвятив у своїй збірці вірш "Осіннь" (ст. 158) — з приводу моєї праці про збірку о. Семчука таке:

"Наші поети в Канаді могли бати прегарні поети, як ось: Боротьба переселенців з природою, їх невдачі, успіхи, надії, розчарування, небезпеки і перемога, бо українці там багато перебули і багато осягнули, а це належало передати будущим поколінням словами, що пливають зі серця".

Словами, що пливають зі серця!

Це власне такі, якими о. Божик виспівав свій "Лист до Мами", і яких від нього хотілося чути більше, та — як сказано — в трохи більшій творі, де ми вже змогли побачити Канаду гаразд.

Але притім ще й на мову мусить наш поет звернути пильнішу увагу, бо покищо вона в нього місями далеко є зразкова. Передовсім ося з граматичного боку не сміє бути тут елементарних помилок, таких нпр. як "п" зам. "й", зараз таки в першій стику "Канада", або часто тут повторене "свої" і "мої", замість "своїї" і "моїї" та "своєї" і "моєї". Не можна теж зворотного "ся" ставити перед приналежним до нього дієсловом, отже нпр. "нехайся братає", "аж серце ся крає", а треба "нехай братається", "серце крається" й інше. Не можна "люби мене, твою мати", а треба "твою матір", "споминати о тобі", зам. "про тебе", "я" зам. "тебе", "остається" замість "остається", "много" замість "багато", "всьо" зам. "всье", "нич" зам. "ніщо", "ничого", "противно" зам. "навіпаки", "всегда" зам. "всье", "завжди", "готови" зам. "готови", "ростять" зам. "ростуть" і цілу низку інших промахів. І таксамо повинен наш автор подбати про те, щоб його рими не були що другий рядок дієсловом і граматичні, бо накопичування таких лірвацьких римів обнижує артистичний рівень збірки до нулі.

Скунар каже до сина, який хоче женитися: — Добре, женися! Одначе сповни мені ці дві умови: візьми собі дівчину, що булаб така гарна, шоби не потребувала навіть дивитися на її віно, а рівночасно, щоб мала таке велике віно, шоб ти не потребував дивитися на її крест, лише шоб ти міг узяти її собі за жінку, хочби була погана як чорт!

відвідав Єфремов зразу у Львові, не знав він тут більш нікого.

"Труш мав мені показати — пише далі Єфремов — Львів. Вийшли з брами. „А ось і пан доктор ідуть до товариства — раптом каже до мене Труш. Не обзвичаний з галицьким модусом — титулувати одно одного всякими пишними титулами, я не порозумів був, про якого „лікаря" мова. І не встиг я ще дорозумітись, як порівнялись ми з якимсь чоловіком і Труш промовив, в і та у ч і сь: „Пан доктор Франко... пан Єфремов з України..."

Франко!... Аж ось коли зрозумів я, який то був доктор... Франко!... Передо мною стояла, привітно всміхаючись, маленька, навіть занадто маленька постать... рудоваті з синювню вуса, густий заріст на лиціях і глибокі сірі розумні очі... Так такий то Франко! Я уявляв його собі зовсім іншим — високим, ставним, з широкими дужими плечима. І цей маленький чоловічок у довгому, до п'яти пальців, такий ординарний" з вигляду — мав бути велит Франко?...

"Просто, рівно, справді по товариському поважливості."

вати себе кожен, бо цей серцезнавець якось угадував ваші інтереси і вмів себе до них достроїти. Бачив я його на Шевченківським вечеру в Стрию, оточеного селянами: для кожного він знайшов у себе потрібне слово. І бачив його зараз же потому в знайомій родині — як довго і весело шось розказував дітям, а вони тісеньким гуртком обсіли його і почували себе з ним цілком вільно, як зо своїм рівним собі...

"Серед завжди манерних і з нахилом до пози галичан Франко вирізнявся отією відсутністю всякої пози і фрази, як і вирізнявся од загалу своїм костюмом — вишivanoю сорочкою серед пишних комірів і краваток приношеним убранням, смушковою шапичкою серед церемонних цилиндрів.

"Тимто до нього й тягло так усіх приїзжих з України, і він нам здавався своїм. З ним було легко, нецеремонно хороше."

ХТО МАЄ КАЛЕНДАРІ У. Н. СОЮЗУ З РОКІВ ВІД 1896 ДО 1910? Просьтесь про це повідомити редакцію "Свобода". "SVOBODA" 81-83 GRAND ST., або P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

В ДНІ

В ЕСПАНЬСЬКОМУ КІТЛІ.

Від часу, як в Іспанії устали короля Альфонса й за- вели республіканський лад, там безнастанно кипить. Здо- буває там владу раз лівіший уряд, а раз правіший. Одначе ні один з них не здобув собі досі серед широких мас тако- го довіря, щоб вони з полек- шею відтхнули й сказали: на- решті маємо спокій і порядок.

Не винен тут тільки уряд. Винні й своєрідні відносини, які впродовж кількох років на- громаднали в душі еспанського народу ріжні почування, ріжні пристрасти. Ці пристрасти те- пер виливаються у дійсність й прибирають форми горожан- ської війни. Впродовж кількох років Іспанія мала крайню кон- сервативні уряди, які на спілку з духовенством керували долею еспанського народу по устадених, випробуваних, то- чно означених консервативних шляхах. Прикметою консер- ватизму є якраз придержуван- тя старих, випробуваних форм і уникати всяких новостей, які збуджують у людей нові почування, нові ідеї, а вслід за тим ріжничкують їх погляди на ріжні справи та викликають у суспільному житті ріжні хвилювання. Кон- серватизм ненавидить поступ, а поступ, щоб проявитися, мусить поборювати упере- дження консерватизму.

Еспанський консерватизм був занадто заскорозлий. Важким камнем він лежав на еспан- ському народі й залізними кар- бами здавлював всякі посту- пові пориви. Еспанський кон- серватизм не означав уже тільки збереження традицій, втасованого порядку. Він рів- нявся скам'ялому назадиц- тву, яке само загубило всі прикмети живучості й своїм тягаром не давало новому життю проявитися. Під тяга- ром цього консерватизму на- громадзувалися ріжні почу- вання, ріжні незадоволення, гнівні й жадоба нищити. Ко- лиж остаточно вдалося еспан- цям скинути цей консерватив- ний тягар, що його втілювала особа короля Альфонса, вони попали у другу крайність і даючи волю своїм довшо да- леним почуванням, зміню- вали уряд за урядом, аж доки їх „поступові“ пориви не прийняли форми горожанської війни. Кажуть, що впродовж кількох останніх днів у вулич- них боях між консервативно настроєними елементами, що тепер підняли революцію про- ти „поступового“, соціяліст- вуючого уряду, вбито 25,000 людей. А це тільки початок. Можна припускати, що ці сум- ні випадки приймуть ще гріз- ніші форми. Бо гнів і незадо- волення еспанських мас проти довголітнього консерватизму використовують хитро чужі елементи для своїх цілей. Зав- данням тих чужих елементів є довести Іспанію до такої а- нархії, в якій силу перебрали комуністи. Ці чужі сили, за- місць звертати настрої мас у напрями правдиво поступових цілей, звертають їх на руй- ницькі цілі й заохочують до палення ріжних старинних будівель, старих церков і кан- теля, яких досі завидували ес- панцям всі культурні народи. Чи гнів мас проти старого еспанського консерватизму ви- гас уже до той міри, що вони назад повернулись до нього, тяжко передбачити. Та одно певне, що еспанцям нині дуже потрібно холоднокровних і розважних провідників, які зуміли опанувати пристрасти мас і замість повести їх у старе заскорозле русло консер- ватизму, поведи їх по шля- ху розважного, уміркованого, справжнього поступу.

БРИТАЙСЬКІ ЗБРОЄННЯ.

Велика Британія це край напів консервативний і напів поступовий. Англіїці трима- ються чупко старих способів, але так довго, як довго вони є корисні. Коли ці старі спо- соби починають не дописува- ти, англіїці в одному дні усу- вають їх, а на їх місце приймають нові, практичніші. Правда, вони звикли на гробі старих засад відпрляти славословні поминки, подібно як на гробі старого коня, що багато разів виграв ім пере- гони. Одначе в цих поминках нема нічого істотного з заскороз- лого консерватизму, що то тримається даних засад навіть тоді, коли вони вже зовсім перегнили.

Довгі роки Велика Британія голосила перед світом, що не треба зброїтись, що зброєння підкопує економічне життя народів і веде до війни. Вона навіть сама вірно виконувала ці кличі, і кільканацять літ по- війні не зброїлась. Одначе інші народи не послушали ан- гліїської ради і таки зброїли- ся. Зброїлась Франція, зброї- лась Італія, а в останніх роках почла на гвалт зброїтись Ні- меччина. Побачивши це, Бри- танія поховала свою стару за- саду й почала собі горячково зброїтись. Денно англійські фабрики викидають сотки панцирних літаків, як теж да- лекосюжних гармат, амуніцію, гази. Для всього свого насе- лення уряд зготовив газів маск.

Найбільше бояться англійці Німеччини, яка в минулому році витратила \$4,000,000,000 на зброєння. Справді Гітлер кілька разів простягав Англії руку до згоди й доказував переконливими аргументами, що для Німеччини нема ніяко- го інтересу нападати на Ан- глію, одначе англійці знають добре, що справжня приязнь між поодинокими народами існує тільки тоді, коли вона оперта на взаємній силі. Наро- ди, що не мають сили, ніхто не шанує і ніхто не хоче з чи- мись вводити у спілку. Колиж навіть хтось піде з ними у спілку, то при найближчій на- годі зрадить їх. Англіїці зна- ють, що як довго по цілій ку- лі земній пишуться її воєнні кораблі, як довго їм над го- ловою кружляють тисячі сво- їх літаків, як довго вони самі кожної хвили готові покинути все, щоб боронити свій край, так довго їх життя без- печне і так довго Гітлер буде їх усе запевняти, що супроти Англії він не має ворожих на- мірів.

але так довго, як довго вони є корисні. Коли ці старі спо- соби починають не дописува- ти, англіїці в одному дні усу- вають їх, а на їх місце приймають нові, практичніші. Правда, вони звикли на гробі старих засад відпрляти славословні поминки, подібно як на гробі старого коня, що багато разів виграв ім пере- гони. Одначе в цих поминках нема нічого істотного з заскороз- лого консерватизму, що то тримається даних засад навіть тоді, коли вони вже зовсім перегнили.

Довгі роки Велика Британія голосила перед світом, що не треба зброїтись, що зброєння підкопує економічне життя народів і веде до війни. Вона навіть сама вірно виконувала ці кличі, і кільканацять літ по- війні не зброїлась. Одначе інші народи не послушали ан- гліїської ради і таки зброїли- ся. Зброїлась Франція, зброї- лась Італія, а в останніх роках почла на гвалт зброїтись Ні- меччина. Побачивши це, Бри- танія поховала свою стару за- саду й почала собі горячково зброїтись. Денно англійські фабрики викидають сотки панцирних літаків, як теж да- лекосюжних гармат, амуніцію, гази. Для всього свого насе- лення уряд зготовив газів маск.

Найбільше бояться англійці Німеччини, яка в минулому році витратила \$4,000,000,000 на зброєння. Справді Гітлер кілька разів простягав Англії руку до згоди й доказував переконливими аргументами, що для Німеччини нема ніяко- го інтересу нападати на Ан- глію, одначе англійці знають добре, що справжня приязнь між поодинокими народами існує тільки тоді, коли вона оперта на взаємній силі. Наро- ди, що не мають сили, ніхто не шанує і ніхто не хоче з чи- мись вводити у спілку. Колиж навіть хтось піде з ними у спілку, то при найближчій на- годі зрадить їх. Англіїці зна- ють, що як довго по цілій ку- лі земній пишуться її воєнні кораблі, як довго їм над го- ловою кружляють тисячі сво- їх літаків, як довго вони самі кожної хвили готові покинути все, щоб боронити свій край, так довго їх життя без- печне і так довго Гітлер буде їх усе запевняти, що супроти Англії він не має ворожих на- мірів.

РАСОВІ УПЕРЕДЖЕННЯ В ПОЛІТИЦІ.

Нераз на крикливому мітін- гу буває таке, що всі кричать: „Будьте тихо! Та будьте ти- хо! Успокойтеся!“ Якраз від цього „успокоєння“ нічого- сько не можна почути. По- дібне можна подібати нині в американській політиці, в якій всі заперечують антисемітизм. Деякі демократи закидують республіканцям, що вони пря- мують до того, щоб усіх жи- дів усунути з важніших уря- дів. Республіканці рішучо це заперечують. Вони апелюють до жидів, щоб голосували не конче на жидівських кандида- тів, а голосували на тих, що їх вважають відповідними на да- ний уряд. Недавно обoronяв предсідник республіканського виборчого комітету, Гемилтон, свого кандидата Ландона. Йо- му демократи були закинули антисемітизм. Гемилтон ви- числив усі заслуги Ландона в по- борюванні расовости й релі- гійного упередження, й зчєр- ги закинув демократам расові упередження й антисемітизм. Далі заговорив Фарл, голо- ва демократичного комітету, й відпиряючи атаку, закинув саме.. республіканцям. Ніби те саме.. республіканцям. Ніби пощо про нього стільки гово- рити?

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

УКРАЇНСЬКІ КАТОЛИЦЬКІ ГРОМАДИ ДОЛІШНОЇ ОКОЛИЦІ ТВЕРДОГО ВУГЛЯ П'ЯТИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ

ЛЕЙКВУД (LAKEWOOD) ПАРКУ (при пенсильвенійській дорозі ч. 45, між НОМЕТОВНІ І МАНАНОВ СІТУ) В НЕДІЛЮ, ДНЯ 26-ГО ЛИПНЯ (JULY) 1936 РОКУ ПРОГРАМА:

- 1. Кожне авто при вступі до парку дістає картку (tag). Ця картка дає право вступу до парку й інших надгород.
2. Кожний громадянин і громадянка, які будуть в парку з відзнакою Українського Дня. — Ці відзнаки можна на- боти в місцевих комітетах.
3. В 11-тій годині зраня Архирейська Служба Божя, котру відправити Іх Експедиція Пресвященн. Констан- тин при співучасті доколичного духовенства в головній парковій павільоні. — Службу Божю співатиме всім залучених хорів з околиці. — Після цієї святочної служби Іх Пресвщства.
4. В 3-тій годині пополудні концерт народних пісень у парковій горді на підвищенні (bandstand). — У кон- церті візьмуть участь хори зі: Шамонія, Меріон Гайн, Мавінт Кармел, Сентреїя, Мейзана, Фрексил, Сейнт Клер і Мекелу.
5. В 6-тій годині ввечір народні танки в парковій салі. — Вступ вільний.
6. В 8-ій годині ввечір забава й танці в головній парковій салі. — Вступ 35 центів. — Воробель і його редова банда приграватиме до танців. — Українські й американські танки.

Дохід зі свята призначений на нашу Епархіяльну Вищу Школу в Стемфорді. В ШКОЛІ НАША БУДУЧНІСТЬ! — У ЄДНОСТІ НАША СИЛА!

Головний Комітет Українського Дня надіється, що наше громадянство, зблизька й здалека, масово при- де на це наше пате церковно-народне свято, щоб своєю привагністю засвідчити, що всім нам лежить на серці добро нашої молоді та будучності нашої Церкви на американській землі. Сердечно запрошуємо всіх наших земляків на П'ятий Український День і до всіх кличемо: До милого побачення в Лейквуд Парку!

ШВЕДИ І НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ В 1708-1709 Р.

(Із доповіді доц. д-ра Б. Крупицького в Українському На- уковому Інституті в Берліні.) (ВУНІ) Коли шведський ко- роль вивабрав в 1708. р. на Україну, то він сподівався знайти тут вигідні квартири і добрий спочинок для війська, перетомленого операціями в Смоленському напрямі. В цім відношенні два кардинальні питання цікавили шведів: чи будуть москалі й на Україні продовжувати свою тактику палення й нищення, яку вони з немалим успіхом перевели в життя на Смоленщині, і як поставиться населення України до нових і невідомих гостей.

На Сіверщині — першому е- тапі операції Карла XII на Україні — населення чи то під впливом нещасливого наказу Мазепи ховати цінне добро, чи то настрашене московськи- ми погрозами, залишило свої оселі й ховалося від шведів по лісах. Справа безперечно покращала, коли Мазепа пере- йшов під шведську протек- цію. З одного боку пропаган- да, яку він повів тепер на У- країні, з другого боку при- стойна поведінка шведів зробили своє вражіння. Насе- лення потрохи заспокоювало- ся і вже сиділо по хатах, ко- ли проходили шведи. Але до радикальної зміни в настроях його, неприготованого до змі- ни Мазепино курсу, не прий- шло, і то головню тому, що вже за кілька днів після зед- нання Мазепи зі шведами впа- вав Батурин, і ця подія в зв'язку з тортурями, яким під- дали населення міста, зроби- ла сильне і застрашаюче вра- жіння на українців. Здобуття Батурина москалями навело на думку свідка, шведського полковника Іленштієрні, те- рор на цілу Україну. На ак- тивну допомогу населення не можна було рахувати, але всежтаки паніки вже не було, і життя входило в нормальний стан.

В останньому полтавському періоді перебування Карла XII на Україні відносини між шве- дами й населенням значно загострилися. Шведський ко- роль уживав репресій проти непокірних або бунтівних сіл та міст Гетьманщини. Спроби Мазепи посереднич- ти між шведським військом і людинстю здебільшого не по- велися. Репресії викликали спротив, спротив — репресії й т. д. Особливо негативно від- бився на настроях населення зимовий похід шведів за Вор- скло на Слобожанщину (в

ЦЬОГО РОКУ СВЯТКУЄМО КОНЦЕРТАМИ, ВІДЧИТАМИ ТА АКАДЕМІЯМИ 20-ТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ ВЕЛИКОГО СИНА УКРАЇНИ ІВАНА ФРАНКА

Найбільшу пошану віддамо 20-тим роковинам його смерти тим, як прочитаємо Франкові твори, себто ті перли його творчости, які він лишив нам на науку.

З цієї нагоди книгарня „Свободи“ дає для всіх, хто шану Франка, спеціальну оферту на книжки Івана Франка. 8 КНИЖОК ЗА \$2.50
1. Захар Беркут, образ громадсько- го життя.
2. Абу Касимові капці, арабська казка.
3. Батьківщина й інші оповідання.
4. Вибір поезій Івана Франка і короткий начерк його життя.
5. Для домашнього огнища, повість.
6. Лис Микита.
7. Молода Україна.
8. Як пан собі бідн шукав.

Вिशліть мені ордер на суму \$2.50 іще сьогодні й одержите повищі 8 книжок відвотною поштою. Колиб іще ви хотіли мати найкращий твір Івана Франка, „Мойсей“, то вишліть \$2.75. — Замовлення треба слати на адресу: „СВОБОДА“, 81-83 GRAND ST. (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

ПОЗІР! НЬОАРК, Н. ДЖ. ПОЗІР! ПІКНІК УКРАЇНСЬКОЇ КАТОЛ. ЦЕРКВИ СВ. ІОАНА ХРЕСТИТЕЛЯ В NEWARK, N. J. В НЕДІЛЮ, ДНЯ 26-ГО ЛИПНЯ (JULY) 1936 РОКУ Всіх сердечно запрошуємо на цей пікнік. Комітет.

Шкільний уряд зложив спеці- альну подяку учителям цієї школи, п. Митрові Пасічничко- ві, за його труди. Бо гарні ус- піхи нашої школи це в пер- шій мірі його заслуга. Петро Омелян.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІ.

Адв. В. Кузьма, Ньюарк, Н. Дж. — Подаєте, що в „Сво- боді“ з 14. липня, в новинці про „Український Націоналі- стичний День“ у Нью Джерзі, було подано, що на цей Дні було понад 2,000 присутніх, та що це число не відповідає дійсності, бо обчислення по- казують, що було „рішучо по- над 5,000“. Отсим подаємо до відома отсе Ваше твердження, яке Ви передаєте в імені сво- їм і ексекутиви „Дня Україн- ських Націоналістів“.

Балтімор, Мд. — В збірці на Рідну Школу (ч. 167 „Свобо- ди“) додати: Петро Семенків \$1.00.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

ГЕРКІМЕР, Н. П. Зі срібного весілля на Рідний Край. В суботу, 20. червня, грома- дяни Геркімеру справили сво- їм громадянину і заслуже- ному українському місцевому патріоту В. Брикайлові та його дружині прийому неспо-

діванку, а саме „срібне весі- ля“. Гаял Нар. Дому виво- нилася вщєрть. Коли „мо- лоді“ увійшли до неї та до- відалися, що привані гості зі- бралися на те, щоб вшанува- ти річницю їх 25-літнього по- дружжя, вони зворушилися до сліз.

В часі цієї гостини „молодо- го“ обдарували такими дару- нками, що йому зладуться на фармі. Довші промови виго- лосили о. П. Боднар і о. В. Кушнір з Ютіки. По цім забрав голос І. Верещак та завівав присутніх, щоб у веселому настрою, при забаві, не забу- вали теж і про потреби рід- ного краю. На його заклик пе- ревели збірку, яка дала суму \$22.45. Зложили такі особи: В. Брикайло \$5; по \$1: о. П. Боднар, К. Ленгов, І. Верещак, о. В. Кушнір, К. Бундик, Н. Павлишин, І. Юськевич, М. Сторожинський мод., М. Гось; по 50 ц.: М. Конікевич, А. Ва- цик, П. Наконечний, А. Осич- ка, В. Філіпчук, П. Чорнобай, Е. Верещук, І. Луцишин; М. Осташ 80 центів. По 25 ц.: Р. Вічківський, С. Максимів, О. Ангел, М. Політило, М. Сторо- жинський, стар., М. Микитюк, Н. Баган, Г. Гривняк, С. Мак- симович, Ю. Кульчицька, І. Неборачок, М. Соханчук Дріб- ними датками 65 центів.

Гроші „вислали“ до Обедна- ння з призначенням: Матерям українських героїв Біласа і Данилишина по \$2.50. Решту по половині на інвалідів і визвольну боротьбу.

І. Луцишин.

ПОЗІР! ІОНГСТАВН, О., І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР! ЗАХОДАМИ БРАТСТВА СВ. ІВАНА ХРЕСТИТЕЛЯ, відділ 230 Українського Народного Союзу. ПЕРШИЙ ВЕЛИЧАВИЙ ПІКНІК В НЕДІЛЮ, ДНЯ 26-ГО ЛИПНЯ (JULY) 1936 РОКУ НА ШОРІ 29 ШАРОН ЛАЙН. Початок точно в годині 1-шій пополудні.

ПОЗІР! БАЛТІМОР, КОРТИЗБЕЙ І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР! ЗАХОДАМИ КОМІТЕТУ НЕСЕННЯ ПОМОЧИ ВИЗВОЛЬНИЙ БОРОТБЫ В РІДНІМ КРАЮ. ВЕЛИЧАВИЙ ПІКНІК В НЕДІЛЮ, ДНЯ 26-ГО ЛИПНЯ (JULY) 1936 РОКУ НА ШОРІ П. МИХАЙЛА Т. ДМИТРІВ. Троє п. І. Любунця буде возити всіх людей. Перший трок виїде з Кортєзбею в год. 11. перед полуд. з Чорч Стр., відтак приїде на Вулф Ст. коло церкви, в год. 12-тій а опісля заїде на Годсон Ст. коло п. Йосифа Приймака в годині 12:30.

Українці з Балтімор! Визвольна боротьба вимагає від нас помочи. Щоб не бути позади інших місцевостей, зійдімося на повище назначений день і покажм, що і ми вміємо підпирти справу визвольну. Вєсь дохід прина- значений виключно для тої цілі, то є визвольну боротьбу. Тож ще раз запрошуємо всіх українців з Балтімор, Кор- тизбей і околиці. За веселу забаву рунуть 170-1 Комітет.

УВАГА! АЛЕНТАВН, ПА., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА! ЗАХОДАМИ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛ. ПАРОХІЯ ВІДБУДЕТЬСЯ ВЕЛИКИЙ ПІКНІК В НЕДІЛЮ, ДНЯ 26-ГО ЛИПНЯ (JULY) 1936 РОКУ НА BURKES FARM, FULLERTON, PA. Початок в годині 1-шій пополудні.

Шановні Громадяни! Всім вам знаний цей прегар- ний гайок, у якому відбувається пікнік. Тож приходіть громадно, щоб забавитися, розвеселитися та забути хоч на цей день ваші турботи. Заряд пікніку рунуть вам повне вдоволення, як і на попередніх пікні- ках. 170

ПОЗІР! НЬОАРК, Н. ДЖ. ПОЗІР! ПІКНІК УКРАЇНСЬКОЇ КАТОЛ. ЦЕРКВИ СВ. ІОАНА ХРЕСТИТЕЛЯ В NEWARK, N. J. В НЕДІЛЮ, ДНЯ 26-ГО ЛИПНЯ (JULY) 1936 РОКУ Всіх сердечно запрошуємо на цей пікнік. Комітет.

ЯК МИ ДОМАГАЄМО ПОТЕРПЛИМ ВІД ПОВЕНІ.

НЮАРК, Н. ДЖ. Звіт в Допомогу потерпцям від повені.

Захлом Української Центральної Ради допомога акція дала гарний результат. Головні жертви шай сканду самі про себе, що як церкви і товариства так і ширший загальний захлом У. Р. Ради ширше згідно і чесно виконали свій громадянський обов'язок.

Українська православна церква в Нью-Йорку з каси жертвувала \$10. Збірники на листу: М. Дитиня, \$2; по \$1: о. д-р В. Клодницький, І. Клецький, Клодницька, П. Буката, Н. Павлишин, Іванський, М. Тимчишин, Я. Шинковський 70 ц.; Д. Доля 50 ц.; А. Відемок 30 ц.; по 25 ц.: Д. Юрив, Р. Мудровська, З. Марків, А. Юрив, М. Шеремета, М. Любинець, І. Любинець, А. Ковалюк, М. Ковалюк, М. Глазко, Н. Глазко, С. Юрив, Р. Бірвус, А. Соколовська, І. Соколовський, М. Бабяк, П. Ковалюк, М. Шинкула, О. Пігула, О. Юрив, І. Мухоморовський, З. Марків, А. Шеремета, М. Мельник, А. Кравцова 20 ц.; М. Сестрицька, А. Покрови при укр. Сестрицтво \$13.35, а то: прав. церква разом \$13.35, а то: Жертва Сестр. з каси \$5; збірка на листу \$8.35. На листу збірки по \$1: Корват, І. Коляска, Д. Гуляка, Н. Школяр, А. Заремський, Ф. Яценко, по 50 ц.: С. Савчин, Т. Соція, К. Карман; по 25 ц.: П. Рослаб, А. Новак, І. Бемко. — Збірку перевели пані Ядощин і Біловус.

Товариство Укр. Правосл. Молоді "Бандурист" разом \$5.75. Цю суму творить збірка дрібними жертвами сроднах молоді. Збірки перевели М. Юрив і І. Любинець.

Тов. Вознесення з каси \$5.00. Тов. ім. Гонтя, від. 110 У. Н. П., з каси \$5.00.

Тов. ім. М. Грушевського, від. 219 У. Н. Союз, з каси \$10; по \$1: М. Росол, М. Вітницький, П. Пейс, С. Савчин, А. Марод, А. Т. Болнар 25 ц. Разом \$15.25.

Тов. Любов, від. 131 У. Н. П.; А. Воробієва і Софія Поладів по \$1; А. Р. Воробієва 50 ц. Разом \$2.50. Царів Громада \$5; М. Варницький \$2; по \$1: І. Наконечний, Н. Яценко, Д. Борнцук, Е. Валовіна, П. Ковальчук. Разом \$12.

Клуб Української Штукки при Презвітерській Громаді. Збірка: С. Грешук \$1, Ф. Салюк 50 ц., Б. Бучак 75 ц., Гелена Яценко 25 ц., П. Яценко 25 ц., Я. Кузів 30 ц., дрібними датками \$2.45. Разом \$5.

Український Драматичний Кружок \$5. Е. Ошнчук \$1. Разом \$6.

Тов. Матерей з каси \$5; з каси \$5. Тов. Рудий \$1. Разом \$6.

Тов. Запорозька Січ, від. 371 У. Н. Союз, з каси \$5, І. Клецький \$1, Н. Коблянський 25 ц. Разом \$6.25.

Тов. Тернопільщина з каси \$10; по \$1: Т. Таушанський, В. Сінгур, В. Борнцук, Г. Манківський, Д. Чорномаз, М. Кошар, П. Канарок, М. Павлусяк, Л. Хрущ, Г. Махника, Г. Гарах, П. Павлусяк, А. Датку 50 ц. Разом \$22.50.

Тов. ім. Івана Франка з каси \$15; збірка по \$1: Д. Кучевський, І. Гаршула; по 50 ц.: І. Костик, І. Левченко, С. Сас, А. Саміла, М. Герасимчук; по 25 ц.: І. Гралоук, П. Гралоук, І. Богда, П. Наконечний, І. Чалмерс, Ю. Зибик. Разом \$21.

Тов. ім. Марти Вашингтон з каси \$15; збірка по \$1: Д. Кучевський, І. Гаршула; по 50 ц.: І. Костик, І. Левченко, С. Сас, А. Саміла, М. Герасимчук; по 25 ц.: І. Гралоук, П. Гралоук, І. Богда, П. Наконечний, І. Чалмерс, Ю. Зибик. Разом \$21.

Демократичний Клуб. Збірка по \$1: Н. Марод, С. Савчин, Н. Тимчишин; по 50 ц.: М. Яворський, В. Гриняк, І. Бучак; по 25 ц.: М. Мулик, С. Гринюк. Разом \$5.

Укр. Січові Стрільці. Збірка по \$1: Н. Тимчишин, Н. Марод; по 50 ц.: В. Лесик, М. Яворський, Н. Редька, В. Бешко, А. Мудровський; по 25 ц.: П. Сінгур, П. Фідак, Г. Гураль. Разом \$5.25.

Чорноморська Січ в Нью-Йорку з каси \$15. (Тут треба додати, що Чорноморська Січ давала даром галю на віна в справі повені та на збори, які з повені були зв'язані).

Союз Українок в Нью-Йорку, від. 28, з каси \$10.

Тов. ім. Олени Пчілки з каси \$10. Тов. Будучність з каси \$5.

Тов. Стрибачки. Збірка дрібними жертвами \$4.25.

Інтернаціональний Турок Ч. 9. На листу дрібними жертвами \$2.

На вічу для 6-го квітня 1936 в Січовій Галі зібрано по \$3: о. д-р В. Клодницький, Василь Кобрин, Теодор Болнар; по \$2: пан Кат. Ковальчук, А. Мудровський, Я. Буката, В. Чуй, І. Тарнавський, Я. Клецький, П. Кашко; по \$1: Олена Гурьська, лав. В. Кузьма, Марія Мельник, Олена Діак, Д. Доля, С. Гаршула, С. Наконечний, Юстина Гаршула, Т. Кушнік, І. Урман, П. Фурла, Софія Валоричук, І. Височанський, О. Шинковський, Марія Любинець, М. Воробець, А. Шеремета, А. Пігула, М. Верешак, А. Літинський, Г. Відемок, М. Польовий, І. Лев, Анна Шинько, О. Паньків, Марія Воробець, С. Воробець, І. Мудровський, М. Павлусяк, В. Сінгур, А. Миколайчук, Д. Юрив, Д. Грота, Г. Ковалюк, А. Миколайчук, Д. Крив, І. Кунашевський, В. Яворський, І. Іванський, А. Богачик, М. Марин, П. Миколайчук, І. Жухович, В. Лешинський, І. Іванський, І. Жухович, А. Худзів, Г. Мохнач, Г. Дорошенко з Беломонт Б'ве, проп. А. Кузан, Д. Іванський, Ф. Дорошенко, пані Гураль, В. Кузуба; дрібними зібрано \$5.70.

Всіх грошей на повені зібрано \$399.85. До Об'єднання переслано \$296.60, а \$132.25 зужито на видатки, оголошення і т. п.

ЗА ПРЕСОВУ КОМІСІЮ: о. д-р В. Клодницький.

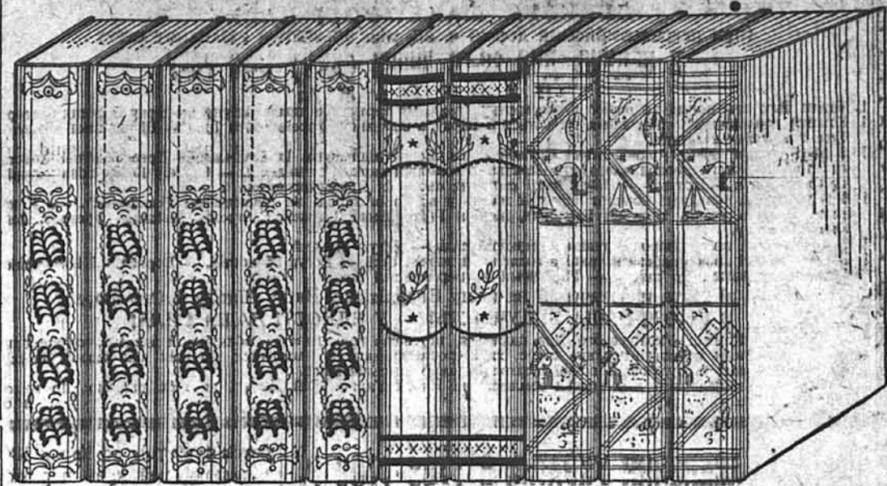
КАМПАНІЯ ПРОТИ НЕГРАМОТНОСТІ

Організації людей чужинського роду та чужомовна преса через тиску кооперації зі своїми локальними шкільними властями віддають свою поміч для зменшення неграмотності серед своїх груп. Так заведено на конференції про неграмотність, котра недавно тому відбулась у приміщенню міської ради в Нью-Йорку. Заклик до такої кооперації підніс Віктор Ф. Рідер, адміністратор поступу праці в Нью-Йорку, як теж представники місцевої Освітньої Ради.

Рух у Нью-Йорку це частинна краєвої кампанії за обниження неграмотності. Тому, що значна неграмотність являється серед людей муринської раси та серед білих чужинського роду, освітні змагання будуть осереджені біля тих двох груп населення. Особливі старання будуть зроблені в округах краю, де скаля неграмотності є найвища. Кампанія буде включати також тих, котрі не знають англійської мови та з тей причини не мають доступу до американського громадянства. Локальна Освітня Рада призначила тисячі вчителів, котрі будуть переводити цю кампанію, фінансовану Адміністрацією Поступу Праці (Доблю Пі Ей).

Д-р Л. Р. Алдерман, народний директор освіти при Адміністрації Поступу Праці, був головним промовцем на нью-йоркській конференції. Він виказав, що місто Нью-Йорк мало більше неграмотних ніж будькотрий стейт у державі, крім стейту Тексас. З загального числа 264,000 неграмотних в усіх п'ятиох дільницях міста Нью-Йорк було 242,000 або 91.7 відсотка людей чужинського роду, білої раси, агідно з переписом населення, що відбувся зимою 1930 року.

НЕЗВИЧАЙНА ОФЕРТА „СВОБОДИ“ на ЧЕРВЕНЬ і ЛИПЕНЬ

Твори ТАРАСА ШЕВЧЕНКА | Писання БОГДАНА ЛЕПКОГО | Українська ЕНЦИКЛОПЕДІЯ

ХОЧЕТЕ МАТИ 3 ТОМИ УКРАЇНСЬКОЇ ЕНЦИКЛОПЕДІЇ ВАРТОСТІ \$30 ДІСТАНЕТЕ ДАРОМ, ЯК ПРИЄДНАЄТЕ 25 ЦІЛОРІЧНИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ „СВОБОДИ“

ХТО ДІСТАНЕ 15 ЦІЛОРІЧНИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ, ОДЕРЖИТЬ ДАРОМ \$15 5 ТОМІВ ШЕВЧЕНКОВИХ ТВОРІВ ВАРТОСТІ

ХТО ДІСТАНЕ 10 ЦІЛОРІЧНИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ, ОДЕРЖИТЬ ДАРОМ 2 ТОМИ ПИСАННЯ БОГДАНА ЛЕПКОГО І 1 ТОМ ПРИЧЕЛИ, повість І. Н. Левинського, ВАРТОСТІ

ХТО ДІСТАНЕ 5 ЦІЛОРІЧНИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ, ОДЕРЖИТЬ ДАРОМ \$3.50 КНИЖКУ З ВЕРШИН І НИЗИН ІВАНА ФРАНКА, ВАРТОСТІ

ПОВНА РІЧНА ПЕРЕПЛАТА В СУМІ \$6.00 ЗА КОЖНОГО ПРИЄДНАНОГО ПЕРЕДПЛАТНИКА МАЄ БУТИ ПРИСЛАНА ДО АДМІНІСТРАЦІЇ „СВОБОДИ“ ДО КІНЦЯ ЛИПНЯ Ц. Р.

„СВОБОДА“ 81-83 Grand St., (Р. О. BOX 346), Jersey City, N. J.

Це були зовсім неграмотні, котрі не знали ні читати ні писати ніякою мовою. Було теж багато тисяч неграмотних того роду, котрі не знали настільки грамотності, щоб могли вправлятися та розвивати свої здібності в тому напрямку. Накинець звиш 200 тисяч людей, з котрих майже половина були грамотні, не знали розмовити по англійськи.

Більшість неграмотних у місті Нью-Йорку це жінки та чоловіки, котрим перейшов середній вік життя. З тих, котрі не знали ні читати ні писати, було 160,000 жінок і 105,000 чоловіків. Серед нових імігрантів в пропорції було мало неграмотних, але 12.6 відсотка з того мали звиш 55 років, а 17.4 відсотка чоловіків мали звиш 65 років життя. Винахід друкованого слова не має для них значення. Вони не годні писемно аністись зі своїми приятелями чи кривинами. Серед неграмотних жінок тільки 3.8 відсотка були між 15 і 24 роком життям; 17.9 відсотка мали звиш 45 років, а 26.2 відсотка звиш 65 років.

Більш вражаючі підсумки припадають на певні національні групи. Отже серед жінок чужинського роду в Нью-Йорку, 65 років життя і старших, 55.6 відсотка були серед роджених в Італії, 36.3 відсотка серед роджених в Росії, 35.6 відсотка в Литві, 34.7 відсотка в Польщі і 20.8 відсотка серед роджених у Чехословаччині — були цілковито неграмотні.

Неграмотні робітники, за правилами, мають найменшу нагоду до зарібку, завявив д-р Алдерман. Неграмотність це перепона до громадянства, що теж причиняється до первинної єдності. Серед дітей родин імігрантів неграмотність майже зовсім не існує. Молодші люди вчать читати та розговоритись по англійськи підчас праці. Звичайно мати чужинського роду, котра остається неграмотною та не може розговоритись по англійськи, часто почувується чужою у своїм власнім домі. Тому то перший натиск на зменшення неграмотності треба класти на основи, цебто почати навчання від матерей.

Заряди федеральної допомоги є готові призначити три тисячі вчителів для знищення неграмотності в місті Нью-Йорку, як теж тисячі інструкторів будуть готові до праці до інших американських міст та сільських громадах. „Досвід виказав“, як пояснив д-р Алдерман, „що дорослі люди треба уділити яких сто лекцій для перших початків, щоб вона захохотилась до читання та могла сама продовжувати свою науку.“

ФЛС.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА. Дня 19-го липня помер МИКОЛА ЗАБОРНИЙ, член тов. Вільні Козаки, від. 236 У. Н. Союзу в Сайр, Па. Покійний походив з села Кокошиць, повіт Скалат, Галичина. Осиротив жінку Розалію і п'ятеро дітей: В. П. М. Ковалевич, секретар.

„В ЛІСИХ, ПОДЯ, ДО ВІЛЬНИХ ПІР...“

Чи пам'ятає? Довга дара стоїть і почесь дає — а над голами допоче наш рідний прапор. Так, як вже все приготували і напеченик дво дня оглядає і капелюх широкоримий який дивно моргає, часом у грудях вам легше стає, чогоось кров живіше кружляє, — тут як якась незана слюк нам віддає. — Таборні Юнацька твердиня. Тути дуга нас веде. Вам сниться тепер, як сонце що ранку купається в росах, як вітер на крилах приносить розкази сурми, розбуджує табір і тоді бронзові тіла виділяють „аж стоїть дев'ять“, і виводять якийсь дивовижний танок. Потім з могучих грудей казкових лицарів, що стоять у струнких рядах — виривається велично-могутнє „Боже великий, дай Україні славу і силу.“

Вам ще промонить в ухах той сміх зухвалий, широкій та дужий, ті бризки води, савільні, горді ліси... Десь у храмі лісному твемна гутірка про мудрість лісову, вузлу, про рани, як ціло і добре дістатись без компасу з цетрів у зоряну ніч, як добру кулешу аварити у дощ, як розбудити юнацьку веселість підчас „мокрих днів“, як програму табору зробити, щоб побут у нім переплітався трудним і корисним завданням-ігрою, як програму на ватру зложити, щоб спомин про неї додав дружнього тепла та ясного світла, щоб на манівці не зайти.

Вам ватра вживається — „дивовижний світ, золотоцвітний, сад казковий“...

„Ви ще не забули тих твемних шепотів ялиць, котрі вистояли на варті. Тоді зір'яш ширяв по зоряним небі, думками літали в незнані краї, роздільсь тоді в ваших грудях тверді постанови, ви жили тоді небуденним.“

Чи ті мандрівки по наших Карпатах. Ви знову жадібно сильних переживань, щоб стрясли цілим еством і оформили в одню тверде, неможитне тіло. Ми тужимо за лєтом!

Лєтім знов ордами у нашій горі, де люд наш живе. Пізнаймо болі, вислухаймо скарги, потішаймо їх. Вони тішаться цілий рік, що знову побачать своїх воєвків у широких крисахх. Будуть жадібно пити всі наші слова, тому підготуймося, що маєм сказати.

А потім, у вечер, будем любовуватись утомою тіла по твердій боротьбі з густим ялівцем, слязким камінням і оргавів, будемо прислукуватись, як проми рокоцуть і колять ялиці, як рвучкі потоки співають про волю... — („Пластові Вісті“).

Беркут.

ЯК МИ ДОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. ДЖ. На Рідну Школу.

Гром. Михайло Фурка й Стефанія Галичини занялася збіркою на Рідну Школу на пікнук місцевой української католицької парохії, який відбувся 19-го липня. Збірка принесла \$15.80 і ті гроші вислано через Об'єднання на призначену ціль. Жертвували по \$1: о. В. Дотвич, Г. Свусак, Марія Грабар, А. Мелень, Д. Галиччій і Кліфтон Бейкері; по 50 ц.: В. Добровольська, І. Миш, О. Ліпка, Баранчик, Дмитрих, Гіль і Підгурска; по 25 ц.: Малаховський, Іванчук, Гнира, Олеско, Шадак, Жуковська, Чухтя, Хумінська, Дмитрих, Бейгер, Дивого, Кункевич, Пиринський, Шийка, Лєнь, Фурка, Шевчук, Спак і Баран Рєшта дрібними датками.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПОШУКУЮ СПІЛЬНИКА до торговельного імпортового бізнесу, з капиталом \$10,000 до \$20,000. Великі шанси. Згодностию негайно до: 170-1

НАШ БАЗАР 151 Avenue A., New York City.

ДВО-ФАМІЛІЙНИЙ ДІМ, лєт 60x100, гараж на 2 анта, місцевого ринку \$80, замінюю за форму. Голоситься і пишуть англійською мовою до: S. S. H. U. L. E. M., 218-12 — 112 Avenue, QUEBENS VILLAGE, L. I.

З ПРИЧИННИ СТАРОСТИ українські бездітні люди хочуть продати 150-акрову ФАРМУ при селянській дорозі, новий дім на 8 кімнат, який коштував \$5,000, абудувати 2 стаї, молотарні, курник, доробити земля, ліс, річка з рибом, корони, коні, курки і безрогої. Ціна \$6,500. Голоситься до: 168,70-1

NICHOLAS LAGODA, 32 Pitt Street, New York, N. Y.

ДАРОМ ВИШЛЕМО кожному арзонку (sample) Карпатського Чаю з найліпшого гірського аїла, на недомагання жолудка, кишок, перічки і широк. Пришліть свій і Ваших знайомих адрес до: UKRAINIAN BAZAAR, 97 Avenue A., New York, N. Y.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР 321 E. 18th STREET, between 1st and 2nd Avenues, NEW YORK, N. Y. Tel. GRAMERCY 5-2410.

Урядові години: рано від 10 до 12, ввечір від 6 до 8, а в неділю рано від 10 до 12.

ПОУЧЕННЯ ЯК СТАТИ ГОРОЖАННОМ ЗНАЧЕННЯ ДЕРЖАВ? Штатни і відомості Конституції. Делєкція незалежності. Назви президентів, Присяга. Важні дати з історії 34. Держави. Нове видання... 25 центів.

ЯК СТАТИ ГОРОЖАННОМ. Штатни і відомості українською і англійською мовою зі згадками в гарній справі 75 ц. Обі книжки \$1.

Замовлення посилайте марками або листами долара в листі. Адресуйте: S. U. R. M. A., 103 Avenue A., New York

НЕПРИЯТЕЛЬ РЕВМАТИЗМУ Біль в руках, ногах, крижах, змиво в ногах, з поза ширкою як би муравля лазили. Ті недуги уступають по ужиттю „SORKO“. Слюк коштує \$4.00. Надежність вислать разом з замовленням на адресу: 120-1

СН. LOZINSKI, Dept. 5, 2325 N. Mulligan Avenue, Chicago, Ill.

ПЕТРО ЯРЕМА УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК ЗАНІМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ 129 E. 7th STREET, NEW YORK, N. Y. Tel. Orchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL: 707 PROSPECT AVENUE (cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y. Tel. Ludlow 4-2568.

В КОЖНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА“.

БЛИЗНЯТА ТАРЗАНА.

(62)

Близнята Тарзана запримили велике заворушення серед канібалів. Черношкірі бігали до вулицях, носили воду, аупинялись, говорили щось горячково і дали бігли. „Вони певно пригтовляються до бенкету“, думали хлопці. Іх гадки потвердив Буляля, який без обиняків заявив: „Мині або завтра вони зідять нас: тебе і тебе і мене“.

Док рішився боротись до останку. В першій мірі йому здавалось, що його магичні штуки стануть їм ше у пригоді. Він наклоня одного зі сторожів, щоб заніс ватажкові вістку з погрозою, що коли він відважиться їх убити, то вони по смерті дімстяться на нім. Ватажок тої погрози дуже налякався.

Одначе до нього приступив Інтамо й переконливо сказав: „Чари білих людей нічого не варт. Вони встромили в мою голову ножі, одначе я в голові нечого не відчуваю. Тарзан був великим чарівником. Він творив чуда. Однак я, чарівник Інтамо, кинув прокляти на нього і він згинув“. Інтамо зробив триумфуючу міну.

Ватажок заспокоївся цими словами, бо виглядало, що вони містять у собі незаперечні факти. Відступивши від ватажка, Інтамо тепер бачив, що нічогіснько вже не стоїть йому на перешкоді, щоб зглядити хлопців зі світу. Побачивши сторожа, що ніс харч до тюрми, йому впадо на гадку вспати хлопцям до страви-отруї.